

**Toen onschuld
brak**

Neeltje de Hoop

Toen onschuld brak

Soms breekt er iets dat nooit had mogen breken

De namen van de auteur en van de personen in dit boek en enkele persoonskenmerken zijn aangepast en komen niet overeen met hun werkelijke namen.

Auteur en afbeelding omslag: Neeltje de Hoop

Redactie: Renée Rosenboom, www.levensstudio.nl

Eindredactie: Jaap Bakker

ISBN 978 94 038 1188 8

© Neeltje de Hoop, 2025

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vervoelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur.

Voorwoord

Sommige verhalen draag je jarenlang in stilte met je mee omdat ze te groot zijn voor woorden. Te pijnlijk om hardop uit te spreken of omdat je simpelweg niet weet waar je zou moeten beginnen.

Dit boek is mijn poging om dat wat lang onuitgesproken bleef, eindelijk een stem te geven. Want soms moet je een verhaal vertellen, niet omdat het makkelijk is, maar omdat het nodig is.

Jarenlang droeg ik mijn verleden als een schaduw met me mee. Wat er achter gesloten deuren gebeurde, bleef onzichtbaar voor de buitenwereld. Ik had geen taal voor wat er in mij leefde, alleen een diep gevoel van anders-zijn. Kapot misschien, niet zoals anderen.

Mijn verhaal gaat niet alleen over wat er allemaal in de schaduw gebeurde. Het gaat ook over alles wat daarna kwam. Over therapie, diagnoses, rechtszaken, terugvallen en kleine stukjes vooruitgang. Over de eindeloze zoektocht naar herstel. Een boek over een meisje dat

‘moeilijk’ werd genoemd, maar in werkelijkheid enorm bang was. Dat probeerde, tegen alle verdrukking in, om volwassen te worden terwijl ze als kind nooit kind had kunnen zijn. Je zult lezen over pijn, maar ook over veerkracht, overleven en steeds opnieuw proberen te leven. En over hoop.

Ik heb ervoor gekozen om gefingeerde namen te gebruiken en onder een pseudoniem te schrijven. Niet omdat ik me schaam, maar omdat ik mijn familie wil beschermen. Mocht je mijn familie herkennen, dan vraag ik je met liefde en klem: respecteer onze privacy. Laat mijn broers en zussen hun eigen ruimte behouden. Mijn stem staat immers los van hun verhaal, want ook al deel je hetzelfde huis, ieder kind groeit op met een eigen beleving. Wat voor de één onzichtbaar kan blijven, is voor de ander misschien allesbepalend.

Dit is mijn verhaal, hoe ik het me herinner en hoe het in mij leeft. En met mijn verhaal hoop ik iets te kunnen betekenen voor iedereen die ook worstelt met de gevolgen van trauma of zich daardoor verloren voelt. Maar ook, en dat is minstens zo belangrijk, voor professionals in de zorg, jeugdzorg en hulpverlening. Want dit verhaal geeft je een inkijkje in wat je van buiten misschien niet ziet, maar hoe trauma innerlijk werkt. Hoe overleven er van binnen uitziets, niet zwart-wit, maar vol grijstinten, patronen en beschermingsmechanismen en hoe het je denken, voelen en reageren beïnvloedt. Hoe

beter we dát begrijpen, hoe beter we kunnen helpen. En helen.

Wat je gaat lezen, kan soms confronterend zijn. Lees het daarom in je eigen tempo, neem pauzes wanneer dat nodig is en wees vooral mild voor jezelf. Wees je er ook van bewust dat het details en onderwerpen kan bevatten die je kunnen triggeren. Misschien raakt het wel een oud gevoel, schuurt het of word je er stil van. Als dat zo is en je wordt te veel door emoties overweldigd, zoek dan hulp bij iemand die je vertrouwt of ga naar je huisarts.

Wat ik je vanuit mijn hart vooral wil zeggen, is dit. Je bent niet gek. Je bent niet alleen. En het is nooit te laat om woorden te geven aan wat lang verzwegen is.

Neeltje

1

Ik kom uit een groot gezin. Mijn ouders kregen zes kinderen waarvan Maartje de oudste is. Daarna kwamen Dirk, Hans en Anna. Tussen hen zit steeds één jaar verschil. Zes jaar na Anna kwam ik, Neeltje, en daarna kreeg ik nog een zusje, Noah die weer vier jaar jonger is dan ik. Wij zijn beiden dus nakomertjes.

Onze opvoeding is aanvankelijk strenggelovig met een boel regels waar we ons aan dienen te houden. We hebben bijvoorbeeld geen tv, ik moet altijd een rok dragen en als we op zondag naar de kerk gaan, zelfs twee keer, moet ik een hoedje op. Die dag mogen we niet op straat spelen.

Aan tafel wordt altijd gebeden, zowel voor als na het eten waarbij er ook nog eens gelezen wordt uit de oude vertaling van de Bijbel. Die moeilijke teksten zijn voor mij als kind niet te begrijpen. Onze computers hebben zware filters waardoor we weinig op internet kunnen opzoeken. Seksualiteit is uit den boze en een onbesproken onderwerp.

We wonen in een mooi groot huis met een grote tuin, een zwembad erin en omringd door allemaal dieren. Dit klinkt ideaal, maar achter al dat moois gaat iets heel anders schuil. Ons huis ligt erg afgelegen waardoor er weinig sociale controle is. In de nabije omgeving is er daarom voor mij bijna niemand om mee te spelen. Ik ben vooral aangewezen op thuis en ons gezin, en heb weinig contact met mensen daarbuiten. Ook mijn school ligt ver weg waardoor ik na schooltijd niet makkelijk met iemand kan afspreken.

Mijn ouders hebben een eigen bedrijf en verwachten van ons dat we van kleins af aan al met enige regelmaat meehelpen. Of we moeten ons op een andere manier nuttig maken, bijvoorbeeld in de huishouding of de tuin. De omgeving biedt veel ruimte om te spelen en we kunnen oeverloos vies worden, maar we weten nooit hoe onze ouders zullen reageren. De ene keer reageren ze laconiek op iets waar ze een volgende keer enorm boos over worden.

Mijn radar hoe de vlag er bij hen voorstaat, staat daardoor voortdurend aan en ik ben altijd op mijn hoede. Praten over de dingen doen we niet, behalve oppervlakkig. De sfeer is altijd gespannen en er kan zomaar ineens ruzie ontstaan.

2

Jippie! Vandaag ben ik eindelijk jarig en word ik vijf jaar. Ik kijk al lang naar deze dag uit, want vandaag mag ik mijn feestje vieren. Er komen allemaal vriendinnetjes en dan gaan we lekker buitenspelen en pannenkoeken eten. En waar kun je nu beter buitenspelen dan bij ons thuis?

Na uren hebben we rode wangen van het spelen en doet de geur van versgebakken pannenkoeken onze magen rammelen. Mmm, wat lekker ruikt het toch en wat hebben we een honger! Maar als we aan tafel gaan zitten, mogen we ons van mijn ouders nog niet op de stapel pannenkoeken storten. Eerst zijn we verplicht het ‘Onze vader’ te bidden.

Na het hele gebed, klinkt eindelijk het verlossende woord ‘Amen’ en zetten we onze tanden in de inmiddels lauw geworden pannenkoeken. Toch is het een feestelijk einde van een leuke middag. Straks zullen we alle kinderen weer naar huis brengen.

Maar net voordat we vertrekken, gaat het helemaal mis. Terwijl mijn vriendinnetjes buiten bij de auto staan, kom ik nog even de keuken in en zie ik mijn oudste zus Maartje mijn ouders bedreigen met een mes dat ze gevaarlijk voor zich houdt. Wat gebeurt er? Waarom doet ze dit? Ik heb geen idee, maar het voelt niet goed. Snel vlucht ik naar mijn vriendinnetjes buiten. We brengen ze thuis met de auto terwijl mijn ouders en ik doen alsof er niets aan de hand is.

Terug thuis zegt niemand iets, maar is iedereen onrustig en gaat het duidelijk niet goed met Maartje. Mijn moeder belt aan de lopende band en loopt ondertussen zenuwachtig heen en weer. Plotseling zeggen mijn ouders dat ik in de auto moet stappen en blijken we Maartje weg te gaan brengen. Uitleg over waar naartoe en waarom krijg ik niet.

Tijdens de autorit vliegen er allerlei vragen door mijn hoofd. Wat is er ineens met Maartje aan de hand? Waarom bedreigde ze ons? Ik snap er helemaal niets van maar ben met mijn vijf jaar misschien ook nog te klein om dit allemaal te kunnen begrijpen. Omdat de sfeer enorm gespannen is, durf ik het ook niet te vragen. Het laatste wat ik wil is dat ze ook nog eens boos op mij worden. Ik voel dat ik beter mijn mond kan houden zodat ik niets verkeerd zeg.

Na ruim een uur rijden komen we op de plek waarvan ik ga begrijpen dat Maartje er tijdelijk gaat verblijven. Ze is pas veertien jaar! Als we van het opvangadres weer richting ons huis rijden, voelt het vreemd om mijn zus er

zomaar achter te laten. Eenmaal thuis, gaat het leven gewoon door alsof het niemand iets lijkt te doen dat mijn grote zus ineens weg is. Nog steeds legt niemand mij uit waarom Maartje niet meer bij ons mag wonen en nog steeds durf ik het niet te vragen. De hele situatie maakt me verdrietig.

Nu Maartje niet meer thuis woont, gaan mijn ouders wel eens bij haar op bezoek. Vandaag mag ik mee. Ze is inmiddels van het opvangadres overgeplaatst naar een heropvoedingstehuis waar allemaal ontspoorde jongeren verblijven. Het huis staat midden in de bossen. Samen met mijn ouders loop ik het trapje op naar de deur. Binnen worden we ontvangen door vreemde mensen die zich voorstellen als de begeleiders van het tehuis. Een vrouw loopt met ons mee naar Maartje die al op ons zit te wachten.

Door het tehuis lopend, ontmoeten we andere jongeren die daar verblijven. Ze doen vreemd en hun gedrag geeft me een onveilig gevoel. Het liefst wil ik weg, maar tegelijkertijd wil ik na zo'n lange tijd mijn grote zus weer zien.

Gelukkig neemt Maartje ons mee naar haar slaapkamer. Ze laat ons zien hoe ze die heeft ingericht. Daarna lopen we weer naar beneden, naar de gemeenschappelijke woonkamer waar alle jongeren samenkomen. We drinken wat met elkaar en besluiten daarna om samen met Maartje in de bossen een rondje te gaan wandelen.

Ik vind het fijn om haar weer even te zien. Toch zie ik haar in de loop van weken zo weinig, dat het steeds vreemder gaat voelen bij de bezoeken die nog zullen volgen.

In de tussentijd gebeurt er thuis nog iets vreemds. Plotseling vertrekt mijn vader voor twee weken naar een tante die ver bij ons vandaan woont. Daarna gaat hij vier weken bij onze buurman wonen. Overdag komt hij dan wel eens thuis en hij eet ook wel eens bij ons. Ik snap er niets van en vind het verwarrend. Waarom slaapt hij ergens anders? Gaan mijn ouders misschien scheiden? Zoals gebruikelijk krijg ik geen antwoorden. Pas als ik veertien ben, ontdek ik wat er in deze periode eigenlijk is gebeurd.

3

Als ik vier jaar word, moet ik naar een reformatorische basisschool. In groep één en twee gaat het best goed, sociaal kom ik met de andere kinderen mee en ik speel graag in de speelhoekjes.

Maar in groep drie verandert het. Ik moet leren lezen en schrijven en dat vind ik heel moeilijk. Het feit dat ik de dingen altijd verkeerd blijf te schrijven, maakt me onzeker. Ik begrijp al die letters niet en kijk daarom wel eens stiekem af bij het meisje dat naast me zit. In mijn poging om het goed te doen, hoop ik dat ik, net zoals mijn klasgenootjes, ook een complimentje van de juf krijg.

Maar in plaats daarvan val ik keihard door de mand. De juf betrapt me op het spieken en ontdekt dat ik eigenlijk helemaal niet met de lesstof meekom. Ik wil wel graag leren, maar begrijp veel niet.

Vanaf dat moment komen er verschillende mensen op school die allemaal testjes en spelletjes met me doen. Zonder dat iemand het me verteld heeft, blijken ze me te

onderzoeken om te bepalen of ik nog wel op het reguliere onderwijs pas. Helaas komt uit het onderzoek naar voren dat ik te zwak presteer. Ik word beoordeeld als ‘een moeilijk lerend kind’ en moet van deze school af.

Enerzijds vind ik dat vervelend omdat ik er ondertussen een aantal vriendinnetjes heb, anderzijds voel ik me al langer niet meer prettig in de klas waarin ik elke dag word geconfronteerd met stof waar mijn klasgenootjes veel beter in zijn. Het geeft me telkens het gevoel dom te zijn en niets te kunnen. Daarbij lijkt de juf het niet zo op me te hebben.

Tijdens het buitenspelen kwam ze een keer met een boze blik naar buiten op het moment dat ik net een onschuldig grapje maakte over poep. De juf hoorde het en riep: “Neeltje, hier komen!” Gehoorzaam liep ik naar haar toe. Ze nam me mee naar binnen de school in en stopte bij de wc-deur. Terwijl ze me de wc induwde zei ze: “Dit mag jij gaan opruimen.” De hele wc was onder de poep gesmeerd. Ik sputterde nog: “Maar juf, dit heb ik niet gedaan. Echt niet!” Maar ze was onvermurwbaar en ervan overtuigd dat ik het had gedaan. Ze duwde een emmer in mijn handen en ik moest het schoonmaken.

Ik was pas zes jaar oud en durfde niet voor mezelf op te komen maar voelde me ondertussen verschrikkelijk vernederd. Ik had niets gedaan, maar wat kon ik tegen een volwassene beginnen? Omdat ik niet wilde dat ze nog bozer op me zou worden, zette ik mijn eigenwaarde aan de kant en deed ik netjes wat ze van me vroeg. Het was geen fijne ervaring en daarom ben ik nu wel blij dat

ik naar een andere school moet. Dan ben ik in ieder geval van deze juf af. Maar ik vind het ook mega-spannend.

Mijn nieuwe school is een speciale school voor moeilijk lerende kinderen. Ik start er na de zomervakantie in groep vier. Omdat ik het zo spannend vind, brengt mama me de eerste keer naar school. We parkeren de auto voor het kleine schooltje. Samen lopen we het schoolplein op waar de nieuwe juf staat te wachten die ons meeneemt naar mijn nieuwe klas.

Omdat ik nog niet direct naar binnen durf, kijken we samen eerst even door het glas van de deur. Het ziet er best gezellig uit en er zitten helemaal niet zo veel kinderen, met mij erbij zijn het er misschien acht. Ik neem afscheid van mama en loop samen met de juf de klas in waar ik heel groot mijn naam op het bord zie staan. Helaas blijkt deze verkeerd gespeld. Hoe kan een juf mijn naam nu verkeerd schrijven? Omdat we er samen om moeten lachen, is het ijs direct gebroken.

Op deze school raak ik snel gewend en voel ik me steeds minder een mislukkeling. Er wordt niet alleen gekeken naar wat ik niet kan, maar vooral naar wat ik wel kan.

Omdat de school erg ver van ons huis is en ik elke dag een uur met de taxi heen en weer een uur terug moet, maak ik lange dagen die veel energie van me vragen en het zwaar maakt. Om kwart over zeven in de ochtend word ik thuis opgehaald en rond vier uur, soms zelfs half vijf, ben ik pas weer thuis. Veel tijd om te spelen is er dan niet meer.

Als ik ongeveer acht jaar ben, ontstaan er ook op deze school zorgen over mijn ontwikkeling. Aanvankelijk lijkt ik vooruit te gaan, maar na een tijdje blijven mijn resultaten toch weer achter. Met sommige resultaten ga ik zelfs achteruit. Niets lijkt meer binnen te komen, zelfs dingen die ik eerder beheerste, snap ik niet meer. Voor iedereen is het een raadsel. Waarom gaat Neeltje ineens achteruit?

Terwijl ik op de lagere school zit, krijgt mijn oudste broer Dirk van zestien een relatie met een lieve vriendin. Ik kan het goed met haar vinden en als ze bij ons is, vind ik dat gezellig. Wanneer ik op een dag van school thuiskom, valt het me tijdens het eten op dat Dirk er niet is. Stilletjes hoop ik dat hij misschien wel bij zijn vriendin eet. Er hangt een gespannen sfeer in huis maar ik weet niet of dat met Dirk te maken heeft. Misschien niet, want niemand zegt iets over hem of lijkt hem te missen. Als ik naar bed ga, is hij echter nog steeds niet thuis. Ik durf niets te vragen en hoop hem de volgende ochtend weer te zien.

Maar ik lig nog niet in bed of ik hoor mijn ouders praten over Dirk tegen mijn andere broer en zus. Nieuwsgierig glip ik geruisloos uit bed en sluip ik de gang op om met gespitse oren op de vloer bij de trap te gaan liggen luisteren. In de hoop wat van het gesprek te kunnen opvangen, hoor ik helaas maar halve zinnen waar ik niets uit kan opmaken. Zachtjes en behoedzaam sta ik weer op

en sluip ik terug naar mijn kamer. Als ik weer stilletjes in bed lig, hoop ik dat ze me niet gehoord hebben. Het lijkt erop van niet, want ik hoor niemand naar boven komen gelukkig.

De gedachten aan wat er aan de hand zou kunnen zijn, blijven door mijn hoofd spoken. Maar kennelijk ben ik toch in slaap gevallen, want het volgende moment word ik 's morgensvroeg wakker. Eenmaal beneden, zie ik dat mijn broer nog steeds niet thuis is. Vragend kijk ik mijn moeder aan: "Waar is Dirk?" Ze vertelt me dat hij van huis is weggelopen en dat hij niet meer terugkomt. Ik schrik. "Waar is hij dan?" Mijn moeder antwoordt: "Bij zijn vriendinnetje."

Ik ben totaal in verwarring, eerst vertrekt Maartje zomaar uit het gezin en nu blijkt Dirk ook te zijn verdwenen. Wat is er allemaal aan de hand? Waarom vertelt niemand mij iets?

Na een paar dagen lijkt het leven in ons gezin weer z'n oude loop te nemen alsof er niets is gebeurd en Dirk nooit heeft bestaan. Het doet me pijn, ik heb niet eens afscheid van hem kunnen nemen.

Plotseling veranderen er meer dingen. Gingen we voorheen altijd naar de kerk, nu gaan we daar ineens niet meer zoveel naartoe. Het zijn al deze veranderingen en het feit dat ik niet begrijp waarom ze er zijn, die het thuis onveilig voor me maken.

Ondertussen blijf ik gewoon naar school gaan. Ik zit inmiddels in groep vijf van de school voor moeilijk lerende kinderen en vind de stof niet makkelijk.

Gelukkig is het snel pauze en kan ik samen met een klasgenootje gaan spelen op het speelschip. Het speelschip staat op het schoolplein en ik zit er altijd graag bovenop zodat ik over het hele schoolplein uit kan kijken. Ineens valt mijn oog op een vreemde man die het schoolplein op komt lopen. Ik stoot mijn klasgenootje aan en zeg: “Hij lijkt op die gemene jongen uit de film van de Kameleon.” De man die het plein oploopt, heeft precies dezelfde lange puntschoenen als die jongen uit de film. Hij verdwijnt uit mijn zicht als hij de school binnenloopt.

Dan klinkt de schoolbel en is de pauze voorbij. Met de glijbaan glij ik het speelschip af en ren ik naar de deur. De juf staat te wachten tot alle kinderen er zijn waarna we rustig naar binnen mogen lopen.

Een paar minuten later zitten we allemaal op onze plaats en geeft de juf uitleg over wat we moeten gaan doen in ons werkboekje. Zoals altijd probeer ik aandachtig te luisteren, maar ineens wordt er op de deur geklopt. Als de deur opengaat, staat er een juf in de deuropening die mijn naam roept. Ik schrik en voel de angst door mijn lichaam gieren. Terwijl ik opsta, denk ik paniekerig: “Waarom roept ze mij?” Ik durf haar niet aan te kijken als ik naar haar toe loop en achter haar aan de gang in loop. Ze zegt: “Er is een meneer voor je die graag even met je wil praten. Hij zit in het kantoortje hier op school.”

Bij het kantoortje aangekomen, schrik ik. De man blijkt die enge man van het schoolplein te zijn. De juf vertrekt

en dan zit ik alleen met die vreemde man in het kantoortje. Ik probeer ‘gewoon’ te doen maar voel me ondertussen bang en kwetsbaar. Hij stelt zich voor, maar zegt niet wat hij komt doen en waarom hij me wil spreken. Hij stelt alleen maar vragen over ons gezin, over de band met mijn broers en zussen en hoe het thuis gaat. Maar behalve over de leuke dingen, praat ik op school nooit over thuis. Als ik op school ben, bestaan de problemen van thuis niet. Dichtgeklapt en in elkaar gedoken vertel ik hem dat alles goed gaat. Dat we een supermooi huis hebben met veel ruimte om buiten te kunnen spelen. Terwijl ik dit vertel durf ik hem niet aan te kijken. Over hoe het werkelijk is, durf ik niet eerlijk te zijn.

Dan mag ik weer naar de klas van hem waar mijn dag gewoon verder gaat. Als het drie uur is, gaat de school uit en ga ik met de taxi naar huis. Eenmaal thuis aangekomen, voel ik me onrustig. Ik twijfel of ik mijn moeder nu wel of niet moet vertellen over die man op school en de vragen die hij stelde. Plotseling begint ze er zelf over: “Hoe was je gesprek op school met die meneer?” Ik antwoord: “Ik vond het maar een enge man”, en daar laat ik het bij. Ze neemt gelukkig genoegen met mijn antwoord en vraagt niet door.

Een paar dagen later kom ik weer terug uit school als ik op de oprit een vreemde auto zie staan. “Wie zou er zijn?”, vraag ik me af. Via de achterdeur loop ik door de hal de keuken in. Aan de keukentafel zit mijn moeder met twee vreemde vrouwen. Ik voel ongemak en loop

door om mijn schoolspullen op te gaan ruimen, maar mijn moeder roept me terug: “Neeltje kom eens even hier. Hoe was het op school en ben je moe van de lange taxirit?” Ze pakt me liefdevol beet en vraagt: “Wil je wat te drinken?” Ja, dat wil ik wel.

Ze haalt een glas drinken en neemt een koekje voor me mee. Wat een interesse. En waarom praat ze op die rustige, liefdevolle toon? Zo ken ik haar helemaal niet.

De twee vreemde vrouwen letten ondertussen op wat ik allemaal doe en ze vragen me van alles. Maar daar zit ik helemaal niet op te wachten. Snel drink ik mijn glas leeg en loop ik van tafel om wat te rommelen in de keuken, me ondertussen bedenkend hoe ik uit deze situatie wegkom. Gelukkig krijg ik een plannetje. Ik gooi waar ik mee bezig ben op het aanrecht en ren daarna de hal in, roepend: “Doei, ik ga naar een vriendinnetje in het dorp!” Voordat iemand kan reageren, gooi ik de deur achter me dicht en ren ik al buiten. Ik spring op mijn fietsje dat in de schuur staat en fiets snel het erf af.

Ver kom ik helaas niet, want op dat moment komt mijn vader achter me aan. Hij roept: “Neeltje, nú hier komen!” Ik schrik en draai me om als hij zegt: “Je moet thuisblijven omdat die vrouwen er voor jou zijn.” Hoe kon ik dat nu weten? “Waarom zijn ze er voor mij?” vraag ik, maar een duidelijk antwoord krijg ik niet.

Als ik mijn fietsje weer netjes in de schuur zet en gespannen terugloop naar binnen, vraag ik me af wat die vrouwen willen weten en zien van me. Gelukkig duurt het niet heel lang meer voordat ze opstaan en aanstalten